

WATER

'Water wordt steeds kostbaarder. Het zal de oorzaak van oorlogen zijn, het wordt machtsbasis, handelswaar, chantagemiddel en migratiemotief. Op enkele plaatsen komt het steeds hoger te staan, terwijl het elders helemaal wegblijft. Intussen drinkt het hoogste procent van één procent van de wereldbevolking uit vergulde flessen water van gletsjers die spoedig verdwenen zullen zijn. Welkom in onze tijd.' (uit *Wat op het spel staat*, Philipp Blom, 2017)

Het belang van water

De mens bestaat voor 2/3de uit water. Twee dagen zonder water en hij sterft. En hoewel 70% van het aardoppervlak is bedekt met water is slechts minder dan 1% hiervan beschikbaar als drinkbaar water. Momenteel gebruiken we al de helft van het beschikbare zoete water. Als de wereldpopulatie blijft toenemen en de waterconsumptie per hoofd blijft stijgen zoals het nu doet, gebruiken we over 25 jaar meer dan 90% van al het beschikbare zoete water.

Een mens heeft per jaar zo'n 1000 m³ water nodig om te kunnen leven in welvaart. Een Vlaming echter verbruikt gemiddeld 4000 m³ per jaar. En dat terwijl op dit moment 40% van de wereldbevolking een tekort aan water ondervindt en 1 miljard mensen zelfs geen toegang heeft tot schoon water. Verwacht wordt dat tegen 2025 minstens 3 miljard mensen in 90 verschillende landen te maken krijgen met ernstige waterstress.

De belangrijkste oorzaken zijn de klimaatverandering én het verkwistende, niet duurzaam gebruik van beschikbare waterbronnen. De grootste waterverbruikers zijn de landbouw (69%) en de industrie (23%). De overige 8% is het persoonlijk watergebruik.

Hoe zit dat bij ons?

Het lijkt misschien niet zo maar we leven in een regio waar weinig regen per persoon valt. En we verbruiken meer drinkwater dan de natuur zelf kan aanvullen. Daarnaast werden de afgelopen jaar de gevolgen van de klimaatsverandering ook bij ons zichtbaar. Hoewel we op jaarbasis nog steeds eenzelfde aantal neerslag over ons heen krijgen is het patroon waarin dat gebeurt wel sterk veranderd. Periodes van hevige regenbuien worden afgewisseld door langdurig droogte. In de zomer van 2017 kende we gedurende twee maanden een water tekort. Verwacht wordt dat er in de toekomst 30% tot 70% minder neerslag zal vallen in combinatie met lange droge periodes in de zomer.

Bij hevige regenval in ons versteende gebied moeten de rioleringen op korte tijd te veel water verwerken en dat lukt niet, waardoor er straten en kelders onderlopen. Er is nood aan plekken waar het water geleidelijk kan infiltreren. Bij droogte dreigt er ondanks onze rijke reserves een tijdelijk tekort aan drinkwater.

Jouw waterverbruik

Het gemiddeld verbruik van de Vlaming is het viervoud van wat er nodig is om in welvaart te kunnen leven. De tabel hieronder geeft weer hoeveel water je gemiddeld per dag verbruikt bij verschillend gedrag.

	Aandeel	Standaard	Spaarzaam	Spaarzaam & opvangen regenwater
Douche, bad	40 %	44	22	22
Toilet	27 %	33	15	0
Was	15 %	17	8	0
Afwas	7 %	8	4	8
Tuin	4 %	4	3	0
Poetsen	4 %	4	3	0
Koken, drinken	3 %	3	3	3
Totaal	100 %	110 liter	58 liter	28 liter

Voor culturele organisaties liggen deze cijfers uiteraard anders maar vast staat dat het sanitair de grote verbruiker is.

Naast het primaire verbruik is er natuurlijk ook nog het element van vervuiling van het door jou gebruikte water en je secundaire verbruik door middel van je aankopen.

TIPS VOOR JE ACTIEPLAN

1. MEET JE VERBRUIK

- maandelijks om je verbruik beter op te volgen en te interpreteren. Je kan hiervoor een eigen systeem aanmaken of je registeren op [EnergieID](#). Je jaarlijks verbruik kan je via Greentrack Antwerpen vergelijken met dat van andere organisaties.
- sporadisch tijdens sluiting om lekken op te sporen. Meet je verbruik voor je doorgaat 's avonds en als je 's morgens weer toekomt. Als de teller niet constant is gebleven zit je met een lek.
- bereken je [watervoetafdruk](#)

2. GEBRUIK LEIDINGWATER WAAR HET VOOR DIENT

Leidingwater is drinkwater. Dus tenzij je [nog loden leidingen](#) hebt, serveer je kraantjeswater. Voor koel water kan je een waterkoeler rechtstreeks aansluiten op de waterleiding. Voeg wat fruit en groenten toe voor water met een [smaakje](#). Heb je toch nog bedenkingen over de kwaliteit van het water dan kan je een [extra filter](#) plaatsen.

3. VERMINDER JE VERBRUIK

- Herstel lekkende kranen, stroeve draaiknoppen, lopende toilet of urinoirs. Een toilet dat blijft lopen verbruikt al snel 600 liter water per dag. Is herstellen niet onmiddellijk mogelijk, sluit de toevoer van het toilet dan af en zet buiten gebruik of plaats een emmer onder de kraan zodat het water niet verloren gaat.
- Plaats de juiste kraan: in toiletten plaats je best kranen met sensoren of zelfsluitende kranen. In douches heeft een mengkraan de voorkeur. In de keuken is een traditionele draaikraan aan te raden.
- Was af met een volle vaatwasser (een energie- en waterzuinige exemplaar) en zonder vooraf individueel te spoelen. Kies steeds voor de laagste temperatuur of de eco-stand. Heb je geen vaatwasser of krijg je hem niet tijdig gevuld, was dan af met de hand maar zonder lopende kraan. Heb je een grote gootsteen, plaats er dan een teil in om af te wassen. Pas dit ook toe voor het wassen van je textiel.
- Plaats je warmtebron zo dicht mogelijk bij de waterkraan zodat er niet te veel koud water verloren gaat en isoleer de waterleiding.
- Ben je aan een nieuw toilet toe? Bekijk dan zeker de laatste ontwikkelingen van waterbesparende toiletten (waterloze urinoirs, wastafel verbonden aan spoelbak van het toilet, vacuümtoilet, toilet met kleiner waterreservoir en aangepast ontwerp van de pot...). Intussen leveren de traditionele baksteen/gevulde flessen of de spaarknoppen ook prima werk.
- Douchen doe je met een spaardoucheknop (bespaart je 50% water) en [een douchewekker](#).
- Waterbesparende installaties zorgen ervoor dat gebruikers niet anders kunnen dan zuinig te zijn. Kan je deze investeringen niet doen, stimuleer de gebruikers dan om zuinig gedrag te vertonen door signalisatie te plaatsen.

4. VANG WATER OP & VERGROEN JE OMGEVING

- Vergroen je omgeving met een groendak, een geveltuin, een onverharde binnentuin of kleine vijver. Bij hevige regenval voorkomt dit overbelasting van de riolering en het scheidt een aangenaam klimaat.
- Vang hemelwater op voor hergebruik met een [regenwaterput](#) of regenton. Je kan dit water gebruiken om te poetsen, planten te bewateren en toiletten door te spoelen. Je kan langs de straatzijde ook een [gevelton](#) plaatsen.

5. BEPERK JE VERONTREINIGING

- Kies voor milieuvriendelijke producten en doseer correct. Elk schoonmaakmiddel is milieubelastend maar de mate waarin ze verontreinigen verschilt. Bij schoonmaak is een foute dosering het grootste probleem. Gemiddeld wordt er 40% afgeweken van de juiste dosering. Een goede richtlijn en signalisatie bij je producten is essentieel. [Poetsen met bacteriën](#) of een doseringssysteem aangesloten op de waterleiding kan een oplossing bieden. Onthoud verder dat je best schoonmaakt met koud water en bij voorkeur

hemelwater. Dit is zachter in gebruik waardoor er minder product moet toegevoegd worden. Het gebruik van azijn helpt tegen kalkaanslag in de sanitaire ruimten en de regel is: hoe minder schuim, hoe beter.

- Giet na het poetsen het afvalwater in de gootsteen, zodat het in de waterzuivering terecht komt. Dus niet in het putje of op de grond want dan komt het in het grondwater terecht.
- Gebruik geen vaatwastabletten met oplosbare plastic. Gebruik je een 'All in One' product voeg dan niet ook nog eens spoelmiddel en zout toe aan je vaatwasmachine.
- was je textiel zo weinig mogelijk, een nacht verluchten is vaak al genoeg. Gebruik ecologische wasproduct of wasnoten, azijn in plaats van wasverzachter en eventueel een [speciale waszak](#) voor je synthetische stoffen.
- Giet schadelijke producten nooit in de gootsteen maar doe ze bij het Klein Gevaarlijk Afval (white spirit, verfresten, ...). Zorg ervoor dat iedereen weet waar en hoe het inzamelen van schadelijke producten verloopt.
- Vermijd cosmetica waar microplastics in verwerkt zijn.
- Wees beducht voor bioplastics en oplosbare en composteerbare verpakkingen.
- Plan een jaarlijks zwerfvuil opruimactie.

6. DENK OOK SECUNDAIR

Blijf je bewust [van de impact](#) van je aankopen. Het produceren van goederen vergt veel water en is vaak erg vervuילend. Zo is 3 liter water nodig om 1 liter flessenwater te produceren. En is er voor de aanmaak van hennep kledij 50% minder water nodig dan voor die van katoen. Maar het kleuren van beide textielproducten zorgt hoe dan ook voor een immense waterverontreiniging.

Product	Waterverbruik in liter voor productie en transport
1 liter flessenwater	3
1 A4 papier	13
1 kg groenten	322
1 jeansbroek	7000
1 kg rundsvlees	15000

Financiële gevolgen

Hoewel water nog steeds relatief goedkoop is wordt het wel telkens duurder. We betalen niet zozeer voor het water als wel voor het zuiveren en de infrastructuur.

Regenwater is gratis en nagenoeg doorlopend beschikbaar. De terugverdientijd van een regenwaterinstallatie is tussen de 5 à 10 jaar (afhankelijk van je verbruik en de grootte).

Tot op heden zijn er voor culturele instellingen geen subsidiemogelijkheden bij de stad of Vlaanderen voor het plaatsen van een regenwaterput of groen dak.

Extra technische info

- <https://www.duurzaamthuis.nl/water>
- <https://www.gidsduurzamegebouwen.brussels.nl/homepage.html?IDC=1506&searchWithFilters-add=114>